

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

Nr. 246.

Braşov, Miercuri 5 (18) Noemvrie.

1903.

REDACTIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în
Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nax. Augenthaler & Emerico Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colână 10
banii pentru o publicare. Pu-
blicar: mai dese după tarifară
şi învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 banii

„GAZETA“, iese în de-care zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din întră şi din
afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare,
Teşgul Inului Nr. 80, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe şase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe şase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 banii. — **Atât abona-**
mentele cât şi inserţiunile
sunt a se plăti înainte.

Vrăbiile.

Adevărul dicalei maghiare: „vor-
ba multă are multe drojdii“ şi a
celeii române „vorbă multă, sărăcia
capului“ se oglindesc în starea ţării
unguresc, care nu se poate numi cu
temeiul nici ţeră avută, nici cultă,
nici tare, nici fericită, der în schimb
posede o supra-abundantă de oratorii
mari şi mici, cari nu-i dau pace, o
ţin în continuă încordare, aţitând în
tote părţile şi îmbătând pe bieţii
omeni — cu apă rece.

Şi se scie că mai adesea ome-
nii vorbeii nu-s şi omenii taptei.

Unul dintre cei mulţi bunii de
gură în dieta unгурescă — poate
nicăiri în lume nu se face atăta vor-
bărie deşertă ca în acest parlament
— şi încă nu cel mai din urmă este
Ioan Hock, plebanul de la Stein-
bruch, (un saburbiu al Pestei) cunos-
cut şi ca orator bisericesc.

Ei bine, acest domn părinte s'a
remarcat diclele acestea printr'o vor-
bire, ce a ținut-o în cameră deodată
pro şi contra naţionalităţilor, dove-
dind, că e măestru de vorbe alese
şi chitite, când vrea să facă pe
vulpea în conversaţia cu corbul de
pe pom, care ține o bucăciă de caş
în gură, şi că atunci când se crede
„acoperit de pavăza „ideei de stat“
scie să fie şi dur şi grosolan.

Sorţea a voit ca tocmai depu-
tatul Dobrei, cel cu programul mân-
cat de şorecii „noului curent“ dela
Arad-Orăştie, leaderul candidaţilor
români la deputătie, a omenilor de
legea nouă, cari se cred emancipaţi
de toate îndatoririle plictisitoare ce le
impon disciplina de partid şi hotăririle
naţionale, sorţea a voit, dicem, ca
tocmai deputatul Aurel Vlad să fie
de astă-dată obiectul ameninţărilor
şi tot odată al măgulirei lui Hock.

Când Vlad, în chestiune perso-
nală, s'a plâns înaintea divanului şo-

vinist, că cutare deputat s'a laudat,
că-l vor insulta în cameră, Hock l'a
întrerupt cu cuvintele: „Nu te-om
bate, ci te-om da numai afară“.

Atunci, se dice, i-a sărit lui
Vlad în ajutor însuşi ministru-preşe-
dinte, dicend între risitele obşteii gu-
vernamentale şi opoziţionale, că așa
ceva totuşi nu s'ar cuveni!

Pote sub impresiunea cuvintelor
primului-ministru s'a ridicat un alt
şovinist (Papp Zoltan), declarând,
că el a fost cel cu pricina, contra
cărui s'a plâns deputatul Dobrei şi
că n'a înţeles să-l insulte pe acesta
personal, ci numai că opiniunea pub-
lică se va răfui cu el, decă „ca depu-
tat maghiar“ nu se închină ideei
de stat.

N'a rămas așa-der Vlăduţul no-
stru fără de ori-ce satisfacţie, er în
şedinţa următoare mai avea să ur-
meze un fel de amendă onorabilă a
lui Hock.

După ce deputatul Dobrei şi-a
terminat discursul — al doilea de
când fără scirea partidului naţional
a intrat în splendidul palat al die-
tei — discurs în care s'a ferit de a
se atinge de „idea de stat“, ba ici
colo a vorbit chiar pe cōrda celor
ce o pun mereu înainte, deputatul
maghiar Hock i-a făcut parafraza,
pledând pentru „a se da ascultare
plângerilor îndreptăţite ale naţiona-
lităţilor“, firesce în felul său, şi în-
trebuinţând tot-odată ocaziunea de
a face unele complimente lui Vlad.

Din acesta încă a căutat să
profite deputatul maghiar, căci l'a
pus pe Vlad faţă 'n faţă cu depu-
tatul slovac Veszelovsky, dicend, că
pe tonul în care a vorbit Vlad se
poate discuta în parlament, pe el îl
înţeleg, cu Veszelovsky, însă care a
intrat c'un program în dietă şi care
din cauza acesta numai prin câteva
interlocuţiuni a atras asupra-şi deja

urgia întregii obşte parlamentare,
nu se pot uni.

Der nu mult l'a ținut în braţe
părintele Hock pe gingaşul deputat
al Dobrei, ci implinindu-şi rolul de
a iatări că i-ar sta la inimă lui şi
soţilor săi sorţea naţionalităţilor, l'a
trântit la o parte şi cu tonul îngâm-
fat, arrogant şi despreţuitor în care
hegemonii obicinuesc a vorbi despre
cetăţenii de a doua mână ai statu-
lui, a dis, trecend la programul mi-
nistruului-preşedinte: „der ađi nu voi-
să vénez vrăbii, ci şoimii“.

A voit prin aceste cuvinte să
dică, că puţin îl dōre de ceea-ce
vorbesc şi fac cele câte-va vrăbii,
cari s'au rătăcit printre şoimii din
noul parlament maghiar?“

Orî cum ar fi, e clar, că tonul
despreţuitor al celui ce se crede
insuşii şoim se restrânge şi asupra
naţionalităţilor din ţeră a căror masse
ađi încă n'au ajuns la cunoşcinţa
deplină a abuzului oribil, ce'l face
de drepturile lor tovarăşia de
şoimii, care stăpâneşte dieta şi ţera.

Hock şi ai săi se nu fie prea
îngâmfaţi, căci s'apropie timpul,
când consciinţa stării lor umilite se
va deştepta în aceste masse.

Din Bucovina. Miercuri s'a ținut
în Cernăuţi o imponentă adunare, convo-
cată de deputaţii clubului român. După
deschiderea adunării prin presidentul clubu-
lui Calinescu, deputatul Ilarie Onciul a
făcut o dare de sēmă asupra lucrărilor
dietale, în special ale clubului român în
periodul ultim, accentuând greutăţile cu
cari a avut să se lupte clubul. — Dep.
Bejan a dat tabloul stării politice a popo-
lului român din Bucovina, subminat în
tote părţile de agenţii destrăbălării naţio-
nale, şi a apelat pentru stringerea rēndu-
rilor. — Deputatul Dr. Iancu Flondor a
releat peripeţiile politice în decursul cel-
or cinci ani din urmă. La sfirşit a reve-
nit asupra evenimentelor actuale în dietă,

caracterisându-le ca încercări făcute spre
a slăbi şi desorganisa rēndurile Românilor.
Este ora a 11-a, dişe d-sa, ca poporul rom-
mân să se organizeze şi se purcedă la
luptă activă contra tuturor încercărilor
acestora, căci decă va trece acest timp
de probă şi de crisă, fără ca poporul să-ş
fi apărat puternic drepturile sale, atunci
rēmâne pierdut şi nu mai are ce căuta
pe pământul Bucovinei.

D-lor Dr. Flondor şi M. Calinescu li-
s'au votat motiuni speciale de încredere,
er atitudinea contrariilor a fost viu des-
aprobată. S'a primit cu însufleţire propu-
nerea reorganizării poporului pe basă na-
ţională şi s'a ales un comitet de acţiune
compus din 40 de membrii, în frunte cu
d-nii cav. Bejan şi consilierul Onciul.

Nu putem decăt să felicităm pe fraţii
noştri din Bucovina, cari vedem cu bucu-
rie că s'a pus serios pe lucru, ca să scape
poporul şi interesele lui vitale naţionale
din ghiarele celor cari i-au jurat pieirea,
şi să pornescă la luptă sfântă pentru
drepturile naţionale.

Dieta ungară a continuat în şe-
dinţa de erî desbaterea asupra proiectului
referitor la contingentul de recruţi. Nessi
a vorbit contra. **Presidentul** anunţă, că br.
Podmaniczky a prezentat o propunere în
sensul, ca de Miercuri începend şedinţele
să se prelungească cu o oră. La sfirşitul
şedinţei Molnar Acaţiu a interpelat în afa-
cerea tratatului comercial cu Italia. Minis-
trul president Tisza a răspuns, că guver-
nul va cere imputernicire de la cameră,
ca tractatul să se prelungească pe timp
scurt.

Partidul independist va ţine în
decursul săptămănei — după cum anunţă
diarele — o conferenţă, în care se va ho-
tărî definitiv asupra atitudinii de urmat
faţă cu guvernul Tisza. E vorba, ca par-
tidul să stabilească condiţiuni nouă pentru
impăcuiere. Aceste condiţiuni le va fixa
în trei puncte şi le va presenta în cam-
eră guvernului în formă de ultimă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Sistema ortografică a limbei române

de
Nic. Densuşianu.

quod Graeci ὀρθογραφία
vocat, nos recte scribendi scien-
tiam nominemus.

Quintiliani, Orat. Inst. lib. I, c. 7.

I.

Ortografia, sēu „drēpta scriere“ este
modul, putem dice sciinţa, de a scrie co-
rect cuvintele unei limbe. Ortografia nu
poate să aibă de basă alte consideraţiuni
de cât geniul şi legile istorice ale limbei.
Ea trebuie să fie ast-fel raţională, să oglin-
deze limba nu numai în spiritul, dar tot-
o-dată în formele şi în structura ei. Ea nu
poate să fie arbitrară, fără principii şi fără
sistemă.

Una din preocupăţiunile principale
ale literaţilor români încă din secolul al
XVIII-lea a fost: înfăţişarea limbei române
în adevărata sa fisionomie, a o desmor-

mēnta din ruinele unui trecut trist, a o
desbrăca din vestmēntul cirilic, care o con-
fundase între limbele slave, şi ast-fel a
arăta lumii prin însăşi limba, ce o vorbim,
că Românii nu sunt un popor din nouă for-
mat, un amestec din diferite glōte străine,
ci o naţiune cu o istoriă vechiă, însă în-
mormēntată, o grupă latină forte însem-
nată în Orientul Europei.

Cei d'ântăiū literaţi români, cari cer-
cară a stabili ore-cari regule gramaticale
şi ortografice, ne apar peste Carpaţi. Aici
studiul legilor fundamentale ale limbei ro-
mâne făcū progrese însemnate, începend
din secolul al XVIII-lea şi până către
finele secolului al XIX-lea. Aici se ridică
o pleiadă întrēgă de gramaticii şi filologi
distingi, precum au fost: Grigore Maior,
Molnar, Samuil Clain, Şincai, Bobū, Tem-
pea, Iorgovici, Kōrōssi, Budai-Deleanul,
Petru Maior, Kolossi, Corneli, Teodorovici
şi Teodori, toţi inspiraţi de a reprezenta
limba română în adevărata sa structură,
de a conserva legăturile de familiă cu
limba latină şi cu limbele sorori neolatine,
ce stau în fruntea civilizaţiunii moderne.
Aici se publicară cele d'ântăiū Gramatică
romănescă cu litere latine, cele d'ântăiū

Lexicone etimologice ale limbei, şi aici
apar cele d'ântăiū Reviste filologice ro-
mâne. Aici se formase încă la an. 1795
planul întemeierii unei „Societăţi filosofescă
a nēmului românesc“. Aici se continuară
cercetări serioşe, severe şi conscienţioşe
asupra limbei şi a formelor ei gramaticale
şi ortografice până pe la a. 1872.

În fruntea acestor scrutatori neobo-
siţi ai limbei române, a strălucit în timpu-
rile din urmă **Timoteiū Cipariu**, Canonic-
Preposit în Blăşiu, un bărbat de o vastă
erudiţiune.

Sistema ortografică a lui Cipariu era
întemeiată pe *istoria limbei române*. Ea
avea de basă cărţile vechi bisericesc, graiul
viū al poporului şi etimologia, sēu
forma originară a cuvintelor în limba la-
tină, clasică şi rustică. Ca filolog şi istoric,
Cipariu considera dialectul latin ca ântăiul
element al limbei române de astă-đi.

Pe când în părţile de peste Carpaţi
se ajunsese la o ortografiă, mult, puţin,
uniformă încă în a doua jumătate a seculu-
lui al XIX-lea, în Principatele române dife-
renţele şi variaţiunile în scrierea cu litere
latine devenise încă pe la anul 1867 atât
de colosale, în cât după cum se exprimă

bătrânul Cipariu, te prindea durerea, de
ce păşia biēta limbă romănescă.)*

Cestiunea pentru *unificarea şi stabi-
lirea ortografeii române* devenise încă de
pe la a. 1866 din đi în đi mai urgentă.

În anul 1866 Locotenenţa domnescă
dorind a pune un capēt divergenţelor de
ortografiă, periculoşe desvoltării limbei ro-
mâne, hotărî a se înfiinţa în Bucuresci o
Societate literară română, compusă din
membri învăţaţi din toate provinciile lo-
cuite de Români. Principala misiune a
acestei Societăţi o aflăm precisată în re-
feratul Ministeriului instrucţiunii publice,
din care estragem următoarele:

„Limba poporului român, eternă do-
vadă a latinităţii nōstre, reclamă imperios
„cultul sēu... Cultivarea limbei reclamată
„imperios, Domnilor Miniştri, şi de alte di-
verse împrejurări. Fericita reintroducere...
„a literelor vechi latine în scrierea română
„de o parte, de alta introducerea în limbă
„a nenumăraţi terminii de jurisprudentă,
„cu nouele instituţiuni şi legi, au ocaşio-
„nat, nu trebuie să ne ascundem acesta,

*) Archivu pentru filologia şi istoria. An.
1867, p. 1.

Pentru cazul când guvernul ar primi condițiile, pacea se va restabili încurând. Este însă probabil, că din acest incident elementele intransigente vor eși din clubul presidat de Kossuth și vor forma un grup separat — „răsboinic“.

Mesagiul principelui Bulgariei. Principele Ferdinand al Bulgariei a deschis în ziua de 15 Noembrie Sobrania cu un mesagiu, în care salută pe reprezentanții națiunii. Mesagiul relevă mai de parte ordinea esempară, ce a domnit la alegeri, dovadă despre progresul, ce l'a făcut poporul în maturitatea politică. Deputații au de rezolvit probleme serioase, căutând a asigura buna administrație a țării și a da un nou avânt dezvoltării economice și sociale. Evenimentele din vara trecută au silit guvernul a face cheltueli extraordinare, necesare pentru apărarea țării, lucru care de sigur va găsi aprobarea deputaților. Raporturile bune față cu Rusia, liberatoarea Bulgariei, sunt neschimbate, tot așa și față cu celelalte puteri, în special cu țările vecine. Mesagiul anunță o serie de proiecte relative la reformele pe terenul instrucțiunii publice, a organizării armatei, ameliorarea lefurilor funcționarilor etc.

Insubordonanța orașului Dobrițin. Intre orașul Dobrițin și între guvern a izbucnit un conflict vehement. Se știe, că orașul Dobrițin a refuzat încassarea dărilor și n'a vrut să asculte nici de ordinul lui Khuen-Hedervary, care a anulat decisiunea consiliului. Contele Khuen avea de gând să suspendeze magistratul, într'aceea însă cădu de la putere. Contele Tisza, la rândul său a reînnoit ordinul, că banii de contribuție să se încaseze. Orașul însă se împotrivesce și lui Tisza. Magistratul orașului a decis în 12 l. c. să respingă ordinul și să mențină decisiunea anterioară, ér Vineri d. m. comitetul municipal a aprobat propunerea magistratului. Se crede, că guvernul va proceda cu extremă rigore, începând prin suspendarea tuturor funcționarilor comunali.

Sașii și guvernul Tisza.

De câte-va zile se vorbește în presa maghiară despre înțrarea deputaților sași în partidul liberal guvernamental. Școarea s'a lansat de vr'o săptămână în fôia maghiară locală „Brassói Hirlap“, ér celălalt diar local „Brassói Lapok“ a publicat deunădi o informațiune pe care am reproduc'o și noi în numărul de ieri, în care se spune, că deputații sași afară de partide ar fi decis să cêră convocarea comitetului central al partidului popular sășesc, ca să-i raporteze asupra situațiu-

nei. Comitetul central va ține la 27 Nov. o conferență și probabil — ăice „Br. L.“ va decide înțrarea deputaților sași în partidul liberal. —

„Brassói Hirlap“, care la începutul aparițiunii sale atingea corde de împăciuire cu naționalitățile, de la venirea contelui Tisza la cârmă nu se arată de loc încântat de eventuala înțrarea Sașilor în partidul guvernului, — căci după cât se știe, diarul din cestiune e apponyist — a publicat în numărul 257 de la 10 Noembrie un articol în care se înțrăbă, că ce ar pute să câștige partidul liberal din înțrarea deputaților sași în partidul guvernului și ce folose li-ar pute aduce Sașilor înșiși o astfel de schimbare de tactică? Răspunđend la întrebările ce și le-a pus, fôia maghiară ăice, că din punct de vedere moral, este în paguba guvernului și a partidului un eventual sprijin din partea deputaților naționaliști, căci s'ar pune piedecă în calea reformelor naționale, ce guvernul ar voi să le întreprindă. „Sprijinul acesta numai în acel unic cas ar fi prețios pentru guvern, decă deputații cară ađi stau în afară de partide, s'ar identifica pe deplin cu năsunțele guvernului, cum au făcut Pildner și soți.“

„Br. H.“ scrie mai departe, că așa ceva nu se pôte aștepta de la deputații ca Lutz Korodi și Lurtz și nu se pôte închipui nici despre guvernul contelui Tisza, că el s'ar pute decide să suspendeze lucrarea pentru înțrarea statului național, numai pentru-ca să-și câștige sprijinul câtorva deputați sași. Ér decă guvernul va veni acuzat cu reforme naționale maghiare, ce situație li s'ar crea deputaților înțrați în partidul său? Ei ar fi siliți să iese érași din partid.

Un alt articol referitor la Sași publică „Pesti Hirlap“, de la 14 Noembrie. Diarul budapestan vorbește despre înțrarea deputaților sași în partidul guvernului ca despre un lucru aprôpe împlinit, ăicând, că cu nimic nu se pôte pune mai bine în evidență programul contelui Tisza și partea acestui program referitoare la naționalități, decăt cu o astfel de atitudine politică a Sașilor verđi.

După-ce arată cine sunt Sașii verđi, denunțându-i că graviteză spre Germania; cum politica Sașilor e antimaghiară și adeseori contrară statului; cum ei citesc numai cărți germane și diare germane și își cresc copiii în școle germane; cum Sașii verđi din Ardeal sunt totalmente izolați de instituțiile maghiare etc., continuă:

... „In privința înțrării lor în partidul liberal, Carol Lurtz a tratat deja, pactul e gata și Sașii alături de Croați demonstrativ aprobă faptele ministrului preșident Tisza. Înțră așa-der în partid ele-

mente, cară tot-deuna s'au opus dezvoltării statului maghiar“...

„Pesti Hirlap“, vrând să arate cât de mult Sașii se simt stăpânii situațiunii, se referă la cazul deputatului Lutz Korodi.

El—ăice — a agitat contra statului maghiar și pentru crima acesta a fost pedepsit cu un an închisore și 2000 cor. amendă Curia a întărit sentința. Când însă veni rândul la esecutarea sentinței, iese la ivelă, că nu s'a cerut de la camera estradarea lui Korodi și „agitatorul“ s'a dus în Germania, unde e redactor la o fôie pangermană, care agită contra Ungariei. Se credea că ne-am mântuit de Korodi. „Intr'aceea — continuă „P. H.“ — veni la guvern Tisza cu programul său de naționalități. Lutz Korodi încă a prins curagiu. La prima Noembrie a scris următoarele din Berlin către cestiunea camerei ungare:

„Rog să mi-se trimită imediat cu poșta léfa mea pe cartatul Noembrie-Februarie“.

„Questura a răspuns îndată dorinței și a trimis lui Korodi 800 fl. Așa-der nu numai, că el nu trebuie să-și facă pedepsa, ci capătă și léfa grasă, pentru-că a avut bunăvoința de a agita contra statului maghiar.

„Afară de acesta în d-l Korodi guvernul Tisza a deșteptat și speranțe El se va reîntorče ca deputat, fără să-și facă pedepsa. A dat adecă petiție de agrafiare și se vorbește, că împératul îi va ierta pedepsa“....

SCIRILE DILEI.

— 4 Noembrie v.

Pedepsele disciplinare la armată. „N. Fr. Pr.“ scrie: Ministrul de rășboi c. și r. a dat o circulară către toți comandantii de corp în privința aplicării regulamentului disciplinar. Ministrul relevă în această circulară, că simțul de onore al soldaților este bruscat prin prea dese și prea-rigurosele pedepse, ér disciplina suferă prin purtarea prea brutală a superiorilor față cu inferiorii. Comandanții, cară se pricep a stîrni subalternilor lor ambiția și simțul de onore și le arată mereu bunăvoință, nu vor fi nevoiți, de cât forțe rar a aplica pedepse. Comandanții superiori vor trebui să controleze pe inferiorii lor, supraveghiând felul de a aplica pedepsele.

Restanțe de dări. Cel mai mare record al restanțelor l'a atins comitatul Torontal, care la sfîrșitul lui Octomvrie avé restanțe din periodul ex-lex în sumă de 5.192.266 cor. — Le va fi greu să plătescă când se va restabili „ordinea constituțională“.

Pôme din Transilvania în străinătate. Societatea agricolă din comitatul Solnoc-Dobăca a pornit acțiune sistematică cu scop de a da un avânt puternic esportului de pôme. Resultatul acțiunii fû, că pe când în alți ani nu se esportau din Solnoc-Dobăca nici 20 de vagone, anul acesta numai pe linia ferată someșană s'au transportat 260 vagone. Ce bine ar fi, decă frunțașii români din acest comitat, preoții și învățătorii ar face propăgandă pentru cultivarea pomilor, o ocupațiune atât de plăcută și tot-odată atât de bănosă!

Statua „Anonimului“. Se știe, că Maiestatea Sa a dăruit Ungariei dece statue, dintre cară pe a cincia au ridicat acuma în dumbrava orașului. Acesta este statua istoricului celui mai vechi ungar, cunoscut sub numele „Anonymus Belae notarius“. Acesta a scris în limba latină venirea Ungurilor și evenimentele timpurilor ce au urmat după ocupare. După ultimele rezultate ale cercetărilor se crede că acesta a fost notarul lui Bela III séu IV. Sculptorul Szigetzi Miklos a făcut statua unui călugăr, ședend pe o bancă de pétră. Fața îi este acoperită de capuțiu, așa că nu i-se vede, de cât bărbia. Statua pörtă pe o treptă a băncii de pétră, inscripția: „Anonymus — Glorio sissimi Belae notarius“. Desvelirea a avut loc în ziua de 8 Noembrie.

Tragedie de amor. În ziua de 13 Noembrie s'a întemplat o înfiorătoare tragedie în Bistrița. Casul s'a petrecut în casa unui funcționar de tribunal cu numele Tarța și sfîrșitul tragediei a fost că ficia lui Tarța cu numele Elsa și sublocotenentul de la jândarmerie Alexandru Roth și-au dat viața. Acesta se logodise cu ficia lui Tarța și venise în ziua aceea din Mociu împreună cu mama sa. Elsa vorbind cu logodnicul său despre cășetorie, spunea, că se teme, că nu se vor pute cucuna, de ore ce tatăl său n'are de unde pune cauțiunea. Sublocotenentul a scos atunci un revolver și l'a descărcat asupra fetei, omorându-o, ér după aceea s'a împușcat pe sine. Numele Tarța e un nume românesc.

Un antreprenor de construcții arestat. Acesta este Molnar Imre, măestru de construcții din Seghedin, care se bucura în orașul său de mare trecere. Molnar a fost arestat la Budapesta în momentul când s'a încercat să vîndă o cantitate mare de aur. — La poliție s'a încercat în contradicții asupra provenienței aurului. Se crede, că Molnar este autorul furtului cu spargere făptuit nu de mult la un giuvaergiu din acel oraș.

Adelina Patti va inaugura în curând un seson de șese-deci concerte în

„așa de mare perturbare în mersul și dezvoltarea normală a limbei, în cât astădi, mai mult de cât ori când, domnesce în privința ei o adevărată confusiune și anarhie. Acestă anarhie și confusiune preo-cupă serios nu numai pe Români din Principatele-unite, dér și pe cei din provinciile dependente de puteri străine. Guvernamelele naționale, Domnilor Miniștri, nu pot considera cu ochi indiferenți o asemenea stare de lucruri. Istoria ne arată în adevăr, cât sunt de mari influențele limbei, influențele literare asupra spiritului și însuși caracterului național. Esistă o legătură intimă și nedestructibilă între cugetare și expresiunea ei esternă. A regula, a fixa, a stabili această expresiune în formă esternă, este a regula, a da stabilitate însuși cugetării. Din acest punct de vedere este o datorie nu numai națională, dar și de prudență pentru guvernamele, ca să-și pörte atențiunea și îngrijile sale asupra fazei, prin care forța lucrurilor împinge limbajul național“.*)

În ziua de 1 August 1867 se întrunesc și constituie în Bucuresci Societatea

*) Annalele Societății academice romane. Tom. I (1867, pag. 1—2.

literară română, care prin statutele ce le votază în cursul aceleai sesiuni, ia numele de „Societatea academică română“.

La înăugurarea solemnă a acestei Societăți de bărbați învățați întruniți pentru prima óră din tóte provinciile române, Ministrul președinte al Țării rostesc următoarele memorabile cuvinte:

„Domniele Vóstre primiți astădi de la națiune un deposit de o valóre nestimabilă, limba sa... Societatea literară să nu uite nici un minut, că depositul sacru primil de la străbuni, trebuie să-l lăsăm posterității române despulberat și poleit, cum se despulberă și se poleiesce o sculă străbună, dară întreg și intact. Reprezentanți ai limbei române din tóte unghiurile, pe unde Traian și Aurelian au plântat vulturii Romei, cugetați mai ales cu îngrijire de a nu despărți prin limbă prepopor de clasele culte; căci limba nu este a unei clase, ci a națiunii; și separarea limbei ar fi un germen mult mai fatal, decăt relele ce aveți a combate astă-di“)

La această alocuțiune adenc simțită a Ministrului președinte, răspunde în numele

*) Annalele Societății Academice romane, Tom. I. (1867), pag. 12—13.

Societății venerabilul filolog, Canonicul T. Cipariu, care precisază ast-fel misiunea Societății literare române.

„Ea (adecă Societatea literară) va îngrijii, ca limba română să scape de jugul despotismului, sub care a gemut. Ea va îngrijii pentru conservarea unității limbei românesce în tóte provinciile locuite de Români. Ea i va reda forma curat națională română, pentru ca să figureze cu tótă demnitatea între și lângă surorile ei de origine latină. Ea va pune fundamentul pentru o literatură adevărat națională, corectă în expresiuni, corectă în forme, fără de care nici o literatură nu pôte merita de a se cheama literatură.

„Cel a tot potente, care nu ne-a lăsat să perim în furtunile seclilor trecuți și care și-a întors îndurarea sa către nepoții Romei vechi, credem și sperăm, că ne va întinde sânta sa mână și ne va binecuvânta lucrările nóstre, pentru că sunt curate, pie și devotate unei cauze sacre, ca și însăși religionea. care o datorim sântului său nume.“)

Cu privire la această mărétă sêrbătoare

*) Annalele Societății academice romane, Tom. I (1867) pag. 15—16.

națională aflăm următoarele importante însemnări în Memoriile Principelui, astă-di ale M. S. Regelui Carol I.:

„1/13 August (1867.) În Bucuresci se re loc ședința de deschidere a Societății literare, numită mai târziu Academia română. Scopul ei este mai înaintea de tóte de a elabora o Gramatică română uniformă și un Dicționar românesc etimologic, spre a uni oel puțin pe terenul intelectual diferitele populațiuni române, ce trăiesc împrăsciate prin Ungaria, Transilvania, Bucovina, Basarabia și Macedonia. Deschiderea acestei societăți convocate de mai multe luni, în care s'au întrunit Români cu meritu pentru limbă și literatură din tóte țările, se face în mijlocul unei mari afuențe. Din tóte clasele societății. Miniștrii asistă. Se cântă imne patriotice, se țin discursuri pentru glorificarea frumoșei limbi române, o dovadă incontestabilă de originea vechiă și distinsă a acestui popor. Din cauza crizei ministeriale, Principele este împedecat să asiste la solemnitatea deschiderii.

„4/16 August. Principele primesce la Cotroceni Societatea literară în o audiență mai îndelungată și-î exprimă în-

America și pentru fie-care concert va primi suma de 25,000 franci, cu totul un milion și jumătate. Cântărețul a făcut un contract cu o societate de asigurare americană, în urma căruia societatea va trebui să-i plătească suma de 25.000 franci ori de câte ori fiind indispusă, nu va putea da concertul la care s'a obligat, și 250.000 franci în cas când și-ar pierde vocea cu deservire.

Românii din Canada. Archimandritul Evghenie Ungureanu, trimis anul acesta ca păstor sufletesc al coloniei române, comunică metropolitului Moldovei, că a înființat în comunitatea sa din Regina, o mică școală. Școala din Regina are până acum 26 elevi și eleve.

Atentatul unui conte maghiar. Un tânăr de 25 ani, contele Korniss, student la politehnicul din Paris, într'un moment de alienație a descărcat în casa din Rue St. Michele un revolver asupra unui student, pe care l'a rănit, apoi a descărcat încă două glonțe, unul asupra unei servitoare, al doilea asupra portarului, răbindu-i grav pe amândoi. Cu un al patrulea glonț s'a împușcat pe sine, rămânând mort pe loc. Portarului i-a intrat proiectilul în stomac.

Un sfânt indian. Se știe din Londra: În Oxford se află de câteva zile un bărbat, care e în stare a-și supenda bătaia inimei timp de 30 secunde. În acest timp spiritul lui se dăce că „plutesce în spațiu și vede viitorul“. Înainte de trei ani el mai fusese în Anglia și i-a pus în uimire pe medici cu minunățiile sale. În New-York încă a dat o reprezentație înainte de câte-va săptămâni, fiind de față doctorul Ayres. Cu acea ocaziune a vorbit despre mărtașă a unui american renumit, despre a cărui mărtașă abia după trei zile sosi o scire la New-York. Bărbatul acesta se cheamă Agamya Guru Paramahansa și este șeful mahatmilor din Hindostan, despre cari vizitatorii Indiei se povestesc atâtea minunății.

Arestarea unui cerșitor anarchist. O telegramă din Trento (Tirol) anunță, că a fost arestat acolo un rus, anume Frideric Baldauf, venit din Italia, și pe al cărui piept se vede un tatuaj, reprezentând un pumnal, un pistol și un cap de om. Tăva pistolului e îndreptată spre acest cap de om, care reprezintă pe acela al împăratului Nicolae. Poliția a arestat pe Baldauf pe când cerșea. Ea crede că dânsul e un nihilist rus. Baldauf declară că e născut la Nijni-Nowgorod (Rusia).

Un jucător de biliard fără mâni Sâmbăta trecută la academia de biliard din Paris s'a produs un domn cu numele Sutton, care n'are mâni, și totuși este unul

din cei mai buni biliardiști, diriguind taciul cu gura. Cu aceeași dexteritate „mănușește“ d. Sutton și condeiul și e unul dintre cei mai abili cartofori.

Năpăstuirea unei comune.

Este cunoscută cetitorilor noștri pacostea, ce a căzut pe capul locuitorilor (Sași și Români) din Velț (com. Târnavei, mică) în urma purtărilor notarului din acea comună. Despre trimiterea husarilor în sarcina locuitorilor a raportat și „S. D. T.“ din Sibiu sub titlul „Reglementarea unei comune“. Ca răspuns la acea scire diarul săsesse publică acum următoarea recitificarea trimisă de parochul evanghelic de acolo, d-l Andrei Putsch:

„În diarul Dvöstre de la 10 I. c. aș publicat o scire despre „reglementarea“ comunei Velț. Numirea de „reglementare“ este corectă, întru cât notarul a informat în mod unilateral autoritățile, dăr reglementarea însăși este nemeritată. Ar trebui să descriu foarte pe larg relațiile de-aici, ca să vă formați o idee justă, ceea-ce însăși găsește că ar fi de prisos.

Pot însă să vă asigur, că nu e de loc mirare, că la ziua de pertractare, în 10 Iunie a. c., când un singur proprietar din această comună a cerut comasația, s'a produs indignare generală, deoarece toți ceilalți proprietari din comună au protestat energic contra comasației. Tulburări însăși cu toate acestea nu s'au întâmplat.

Cu toate acestea, comuna a fost ocupată de jandarmi, cari au stat pe capul nostru timp de șese săptămâni, fără să potă raporta nimic defavorabil despre locuitorii.

Nu este adevărat, că viața organelor administrative ar fi în pericol și că incendiile ar fi la ordinea zilei, după cum s'a afirmat în diarul D-vöstré.

Dacă e adevărat, după cum se pretinde, că în ziua de 25 Octomvrie la orele 11 din noapte, un necunoscut ar fi descărcat pușca asupra notarului, care se întorcea din Boian, pentru un asemenea atentat judecata sănătoasă nu poate să facă responsabilă comuna întrăgă. Și cu toate acestea, autoritățile au trimis în comună un escadron întreg de husari, care a sosit în noaptea de 3 Noemvrie. Notarul își mutase într'aceea cancelaria în Boian, ér în comună era liniște completă, așa că escadronul a treia și a plecat din comună, după ce s'a dat garanția necesară. Această pentru salvarea buneii reputații a comunei.

Câte neplăceri și neacasuri poate să aducă asupra unei comune pacifice un singur individ!

Ér în art. 11: (Societatea) „va defini modul, cum are a se aduna materialele și formele limbii române din toate țările locuite de Români.“⁴⁾

După mai multe și lungi debateri ce se urmară în cursul sesiunii de la 1867, Societatea academică română având în vedere unitatea în limbă și unitatea în ortografie, aceste două puncte strîns legate între sine, adoptă aproape în unanimitate cu privire la scrierea limbii române principiul etimologic, adică al originii cuvintelor, însăși principiul etimologic moderat, combinat cu cel fonetic, adică avându-se în vedere și sunetele, cum se pronunță cuvintele limbii române. Său cu alte cuvinte, după cum ne spune eruditul Cipariu, s'a adoptat principiul etimologic ca principiu primariu, însăși cu tot respectul, ce se cuvine principiului fonetic, ca unui principiu secundar⁵⁾

(Va urma)

⁴⁾ Analele Societății academice române. Tom. I (1867) pag. 3-4.

⁵⁾ Arhivul pentru filologia și istoria An. 1867, pag. 8.

Agricultura Ungariei.

— Fine. —

Mai importante sunt însă rezultatele dobândite pe terenul prășirii de vite. Abstrăgînd de la acele dispozițiuni, pe cari le-a luat guvernul în interesul materialului de prășire, vom aminti numai de rezultatele dobândite de asociațiunile sătesce de lăptărie. În ultimii ani s'au format nu mai puțin decît 452 asociațiuni de categoria acésta, a căror membrii se compun în cea mai mare parte din mici economi, și cari după 80.000 vaci ce le posed, au ajuns la un venit anual de Cor. 8-3 milioane. În ce măsură mare a crescut producțiunea laptelui în cești din urmă 8 ani, se vede mai bine, decît comparăm esportul anului 1895 cu esportul anului 1902. În 1895 s'au esportat produse de lapte în valoare de C. 1.4 mil., ér în anul 1902 în valoare de C. 12.6 milioane.

În mod estra-ordinar s'a dezvoltat și albinăritul, cultivarea viermilor de mătase, cultivarea galițelor, precum și comercialul cu ouă. Pe teritoriul domeniului de la Gödöllő statul a înființat o școală de model pentru albinărit și una pentru cultivarea galițelor. Pentru prelucrarea mătăsii statul a înființat fabrici, ale căror produse de mătase și-au câștigat deja trecere pe piéta internațională. Tera însăși consumă anual mătăsării în valoare de C. 50 milioane din care însăși cea mai mare parte se strecoară în străinătate. Fabricile de mătase s'au înființat cu scopul, ca cu timpul să se formeze o industrie de mătase în Ungaria și să se mântue pentru țără suma de C. 50 milioane.

Prășitul cailor continuă a progresa. Esportul de cai arată o creștere mare. În anul 1885 s'au esportat 32,000, în anul 1902 deja 48.009 cai.

Un moment important în perioada acesta de timp o formeză executarea art. de lege XVII: 1900, pe baza căruia s'au înființat 641 oficii de veterinar de stat. Prin statificarea oficiilor veterinare s'a intenționat împiedecarea răspândirii bolilor infecțioase printre vite, prin ceea-ce încrederea străinătății în oficiile veterinare crește și esportul se promovează. Plusul de esport la vitele cornute a crescut din anul 1896 până la 1902 de la 71 la 111 milioane, la totalul esportului de vite însăși de la 199 la 302 milioane corone.

Pe terenul silviculturii s'a făcut progres mare la plantarea ținuturilor sterpe. Numărul răsădurilor donate de ministerul de agricultură spre acest scop a crescut în ultimii 8 ani de la 10 la 60 milioane bucăți.

În capitolul, care tracteză despre regularea apelor, ministerul își dă sémă asupra activității dezvoltate pe terenul canalizării, a uscării ținuturilor mocirlose și a ameliorării pământului. În nici o țară din Europa nu se cheltuesce așa de mult pentru uscarea și scurgerea mocirlelor ca și în Ungaria. În interesul circulațiunii s'au delaturat piedecile navigațiunii pe cele mai însemnate râuri, se fac mari pregătiri de a face navigabile și râurile mai mici. Chestiunea colonisării s'a dezvoltat între marginile art. de lege 1894. De la 1896 încóme s'au colonizat 612 familii de mici economi cu deosebire în sudul Ungariei, unde s'au format chiar și comune noue. Cartea amintesc și proiectul de lege din Iunie 1903, referitor la modificarea legii de colonizare.

În perioada acesta de timp se interesează statul prima dată de sörtea muncitorilor agricoli. Legile pentru muncitori asigură executarea neconturbată a celor mai necesare lucrări de câmp, acuirarea ușoară de muncitori, asigurarea muncitorului la bătrânețe și invaliditate și creșterea clasei muncitorilor prin diferite mijloce morale.

În decursul perioadei de timp de la 1896 până la 1903, bugetul ministerului de agricultură s'a urcat de la C. 42.999.266 cheltueli la C. 64.648.676, ér încassările s'au urcat de la C. 32670356 la C. 45723991. Totalul cheltuelilor acestui resort de la 1896 până la 1903 au fost de C. 433.060.936, ér încassările de C. 317.161.774.

(„R. E.“)

Sarafoff la Sofia.

Diarului „Zeit“ i-se telegraféază următoarele amănunte despre sosirea lui Boris Sarafoff în Sofia:

Boris Sarafoff, venind din Macedonia, a fost primit cu un entuziasm de nedescris.

Mai multe mii de persoane îl așteptau în gară. Îndată-ce trenul s'a oprit, muzicile au întonat imnul național.

Mulțimea, strigând urale frenetice, a năvălit în vagonul unde se afla Sarafoff, și luându-l de pe bancă, l'a scos pe spate afară în vreme ce din toate părțile se întindeau spre el mâni, ținînd buchete de flori séu corone.

După aceea, lumea, nebuună de entuziasm, a dus pe Sarafoff tot pe spate, până la locuința părinților séi, pe o distanță de trei kilometri.

Ajuns acasă Sarafoff a fost imediat asediat de diariști, însăși dânsul s'a arătat foarte rezervat. La întrebările ce i-se faceau asupra planurilor pentru viitor, zimbua numai, fără să răspundă.

Correspondentul diarului „Zeit“, care s'a dus înaintea lui până la Radomir și l'a însoțit până la Sofia, s'a încercat înzadar să-i smulgă din gură niscai declarații sensaționale.

Sarafoff i-a spus numai că el a fost sufletul și organizatorul revoltei în vilaetul Monastir. După ce a pregătit atentatele cu dinamită din Salonic, s'a aruncat asupra Macedoniei cu o bandă de 60 de ómeni, dintre cari 52 au fost uciși. S'au întors cu el numai opt înși.

A mai spus apoi, că a fost comandant suprem, a străbătut vilaetul în lung și în larg, ținînd discursuri și luptând.

Ciocnirea cea mai importantă — a dâs dânsul — a fost aceea de lângă Rigla, unde a biruit pe Omer Ruđi Pașa, uciđendu-i peste 600 de ómeni.

Peregrinările lui Sarafoff cu banda sa au durat nouă luni. Aprópe în tot-deună a tábărit în aer liber.

Acum s'a hotărît să se întórcă în Bulgaria din cauza timpului rece și zăpădos, care împiedecă mișcările.

Ultima luptă a avut-o la 6 Noemvrie st. n., pe când trecea riul Wardar, aprópe de Slep.

Îndată ce a călcat pe teritoriul bulgar, a fost desarmat.

Sarafoff a dâs, că nu vrea să scie de programul de reforme austro-rus; desparerea macedonenilor continuă a spori tot mai mult răsvrătirea.

A adaogat, că în curînd se vor auđi despre noue și mari atentate în Macedonia. La toate stațiunile, mulțimea a făcut mari ovațiuni lui Sarafoff.

Dânsul are aspectul unui sêlbatic. Pêrul, netăiat de mult timp și negrijit, îi cade pe umeri în șuvițe îmbricite; barba îl e foarte lungă și încalcită.

Fața îi e slăbită și galbenă. Tovarășii lui au o privelisce cu adevărat de spaimă.

Imbrăcămîntea lor e compusă din nisce trepte murdare. Ei au aspectul legendarilor brigandă calabreză.

ULTIME SCIRI.

Viena, 16 Noemvrie. Din incidentul deschiderei „Reichsrath“-ului, atât partidele cehe, cât și germane au ținut conferențe. Partidele cehe fac dependente atitudinea lor viitoare de la aceea, decît în bugetul pe anul viitor se va lua poziția pentru înființarea universității cehe. „Reichsrath“-ul se va deschide Marți în 17 Noemvrie. Guvernul va prezenta mai multe proiecte de lege.

Constantinopol, 16 Noemvrie. Cu ocaziunea ultimului demers ce au făcut la Pórtă, ambasadorii Austro-Ungariei și Rusiei, au relevat că o parte din celelalte puteri sunt pentru introducerea unor reforme mai largi în Macedonia. Ambasadorii au pus în vederea Porței, că este în interesul séu propriu de a accepta nota austro-rusă relative la reforme. Demersul ambasadorilor a făcut impresiune la Yldiz-Kiosk. Totuși consiliul de miniștri, intrunit în ziua de 12 Noemvrie curent st. n., n'a luat nici o hotărîre în această privință. Se asigură că marele vizir și ministrul afacerilor străine ar fi fost însărcinați de a alcătui proiectul de răspuns.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

„teresul cel mai viu pentru scopurile și lucrările sale. El accentuează cu deosebire importanța unei ortografii și unei gramatice uniforme române“³⁾

După cum vedem din aceste acte și documente autentice, Societatea academică română a fost înființată și constituită la început numai ca o Societate exclusiv filologică, spre a stabili și a aduce la uniformitate ortografia română, spre a veghia asupra direcțiunii de dezvoltare a limbii române, spre a forma Gramatica și Dicționarul acestei limbe.

Regulamentul Locotenenței Domnescof decretat în 1866 pentru instituirea și convocarea acestei Societăți declară espres în art. 1.

„Se va forma în Bucuresci o Societate literară cu misiune specială

„a) De a determina ortografia limbii române;

b) De a elabora Gramatica limbii române;

c) De a începe și realiza lucrarea Dicționarului român“.

³⁾ Aus dem „Leben König Karls von Rumänien. Aufzeichnungen eines Augenzeugen. I Band Stuttgart, 1894, pag. 216—217.

Nr. 6690—1903.

PUBLICAȚIUNE.

In sensul ordinului Nr. 9954—1903, primit dela On Domn Vice-comite, dispun următoarele pentru combaterea și sugrumarea bôlei de vërșat (șarlach), care s'a ivit în orașul nostru, anume:

Toți părinții și toți indiviții sub a căror îngrijire se află copii, sunt provocați a chema îndată medic când observă, că copilul are durere de gât, seu când vëd că copilul începe a căpăta friguri cu semne de vërșat.

Ascunderea bôlei va fi strict pedepsită

Indată ce medicul constată o bôlă contagioasă, bolnavul numai de săt trebuie separat de cei sănătoși; decă spațiul localității nu permite separarea, atunci mai bine este a trimite pe cel bolnav în spital.

Frații unui copil cuprins de o asemenea bôlă, trebuie opriti de a merge la școlă seu în asilul de copii în decurs de 10 zile.

Fie-care medic este obligat, în dată-ce a constatat undeva bôla de

șarlach, se avizeze pe subscri-a dirigătorie, care la rëndul ei dispune a se face evidentă contagioasă casă prin lipirea unui bilet roșu cu inscripția: „Aici e bôlă contagioasă, streinului nu e permis intrarea.“

Afară de medic și de persôna care-l caută pe bolnav, n'are nimenia voie se intre în acea casă oprită; decă cineva ar călea această oprire, atunci pe spesele dënsului se va pune un păzitor înaintea casei pe tot timpul bôlei.

Separarea bolnavului are se tină cu totă stricteta până ce a trecut bôla de tot, adecă până-ce s'au curățit soldii de pe pele și până-ce s'au finit intrăga desinfectare.

Tinerea strictă a separării va fi controlată de subscri-a dirigătorie.

După ce bôla și-a terminat cursul, locuința fără nici o deosebire trebuie desinfiată cu „fermalin“; peste acesta podinile trebuie spălate cu o soluțiune, care conține 5% carbol seu Lysol. Schimburile și așternutul de pânză folosit de bolnav trebuie ferte; iară obiectele de puțină valoare: paele, hârtiile etc. trebuie arse.

In modul acesta se vor desinfiția și localurile de școlă în acele școli, unde a fost vre'un cas de șarlach. Desinfițiarea va fi controlată în fie-care cas concret de un medic orașenesc.

Un copil scăpat din bôlă și reinsănătoșat, numai atunci pôte fre quenta școlă, decă procesul cu curățirea soldilor și cu desinfițiarea locuinței s'a finit și pe basa această a primit dela medic un bilet, că pericolul de infecțiune a încetat.

Unde sărăcia este dovedită, acolo desinfițiarea se face pe spesele orașului.

Decă vre-un copil negligă școlă mai mult de 3 zile, atunci trebuie se dovedescă prin atestat medical, că bôla n'a avut caracter contagios.

Indiviți, cari au reposat în bôla de șarlach, după constatarea morții, trebuie transportați în camera pentru cadavre și sieriul odată închis, nu mai e permis se se deschidă.

Copiii în nici un cas nu e permis se ia parte la asemeni înmormântări.

După mórtea individulu, locuința inficiată tot-déuna trebuie desinfiată.

Desinfițiarea și atunci trebuie se facă, când bolnavul a fost transportat în spital.

Neobservarea acestor dispozițiunii se pedepsesce în mod fôrte strict.

Brassó, în 14 Noemvrie 1903.

1-31163

Căpitanatul orașenesc.

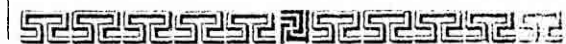

Locuința modernă de tot nouă cu tot confortul e de **inchiriat** și ieftin din cauza depărtării de aici a chiriașului. Locuința situată parterre constă din trei odăi mari tindă, cuhnă, cămară, odaie de baie, closet, cuhnă de spălat, pivniță, pod, modern elegante, cu aparat de luminat cu gaz aerian și sonerie

Locuința pôte fi ocupată **imediat** dar chiria ei e deplătit numai cu începerea dela 1 Februarie 1904.

Informațiuni se pot lua în tot timpul în strada Castelului nr. 64, parterre la stânga.

2-2

Tragera deja la 19 Noemvrie

INVITARE!

de a-și încerca norocul!

cu un los de clasă, dela Firma

MIHALOVITS & NUSSBÄCHER, Brașov.

Prețul pentru losuri:

1	2	4	8
K 12.—	K 6.—	K 3.—	K 1.50
Lei 12.70	Lei 6.35	Lei 3.20	Lei 1.60

La trimitere cu poșta:
40 filerî mai mult.
80 banî „ „

Tragera deja la 19 Noemvrie

**Încercați-vă norocul la
BANCA ADLER!**

La tragerea principală a loteriei ungare de clasă priv. de curënd terminată, a cădut pe losul Nr. 38505, vëndut în colectura noastră al 2-lea căștig principal de

Coróne 200.000

pe care imediat l'am plătit cu banî gata la norocoșii căștigători.

Afară de acesta s'a căștigat prin noi până acuma:

Coróne	100,000	ou Nr.	96224,
"	70,000	" "	50028,
"	60,000	" "	22744,
"	30,000	" "	86198,
"	10,000	" "	55864 și 69088,

precum și o mulțime de căștiguri mai mici în sumă de mai multe milioane Coróne. pe cari asemenea te-am plătit prompt și fără nici o reducere.

Pentru tragerea clasei 1-ă a loteriei a XIII-a, ungară de clasă priv. din:

19 și 20 Noemvrie n. 1903

recomandăm losuri cu prețurile originale:

intregi:	jumătăți:	sferturi:	optimi:
Cor. 12.—	Cor. 6.—	Cor. 3.—	Cor. 1.50

Comandele din afară le efectuăm prompt și discret.

Jacob L. Adler & Fratele
soc etate de bancă în comandită.
Brașov.

9-10.1 40.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an . . . . 24 „	Pe un an . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
— mandate postale. —

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

**Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“**